

PAPP GYULA nyá. ezredes

**A Magyar Honvédség
békefenntartó műveletekre
kijelölt alegységeinek felkészítése**

Című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése
és hivatalos bírálatai

PAPP GYULA nyá. ezredes

**A Magyar Honvédség
békefenntartó műveletekre
kijelölt alegységeinek felkészítése**

Című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése

Témavezető
Hajdú István ezredes
egyetemi docens

A tudományos probléma megfogalmazása

A Magyar Köztársaság biztonságát nemzetközi szerződések garantálják. A NATO, mint a legerősebb katonai szövetség, biztosítja azon képességeket, amellyel ma bármilyen erejű közvetlen katonai támadás elhárítható lenne.

Ettől függetlenül, a 2001. szeptember 11-i események megrázták-felrázták a világot.

Rámutattak arra, hogy a globalizálódó terrorizmus – méretével és kiszámíthatatlan pusztító hatásaival – olyan mértékű veszélyt jelent a fejlett világra, hogy az ellene való sikeres fellépés meghaladja a belbiztonsági erők képességeit és hatáskörét.

Ezekhez, a tartalmukban és megvalósítási formájukban új feladatokhoz a Magyar Honvédségnek képességeket kell biztosítani, s kiképzési rendszerén belül fel kell készítenie állományát.

Az erők felkészítése magas fokú szaktudást, professzionális képességeket, azaz olyan sokoldalú felkészültséget igényel a katonától, alegységtől, törzsektől, kiképzőktől és a logisztikai biztosításban résztvevőktől egyaránt, melynek révén az egyes harcos katona, a kötelék és a törzs képes feladatait összhaderőnemi és többnemzeti keretek között a megkövetelt szinten végrehajtani.

Ugyanakkor – megítélésem szerint – mindezedig nem történt meg teljes mértékben a Magyar Honvédség egyes alegységeinek, egységeinek béketámogató műveletekben való részvételének s az arra történő felkészítésnek egységes, mindenre kiterjedő szabályozása.

Az évek során egyre több magyar tiszt és tiszthelyettes kapott lehetőséget arra, hogy szembenézzen a többnemzeti béketámogató műveletekben való részvétel kihívásaival.

Megszerzett tapasztalataik a haderőreform, és Magyarország euro-atlanti integrációjának fontos részét képezték, s képezhetik. Ennek ellenére úgy érzem, ez a terület nincs teljes mértékben kimunkálva.

Szükséges, hogy az összegyűjtött tapasztalatok szervezett, rendszerezett formában – megfelelő szintre bontva – mindazokhoz eljussanak, akik munkájuk során azokat felhasználják. Meglátásom szerint e megjelölt cél elérése nagy mértékben befolyásolja és segíti a Magyar Honvédség béketámogató műveletekre kijelölt alegységei, egységei felkészülését, az egységes követelménytámasztást.

1999 nyarától közel 10 hónapot szolgáltam Koszovóban, mint az Őr és Biztosító Kontingens első parancsnoka, valamint **2005-ben 6 hónapot Irakban,** a szárazföldi erőinek parancsnoksága (angolul: Iraqi Ground Forces Command) felkészítését szolgáló NATO kiképző csoport vezetőjeként.

A koszovói misszió kezdetén 1999 júniusában, a táborfalvai felkészítés során **még nem rendelkezünk központi kiképzési tervvel, nem volt olyan Békefenntartói kézikönyv,** amely egyfajta Bibliaként szolgálhatott volna a felkészítés, valamint a feladat végrehajtás során.

Pristinába történő megérkezésünket követően **nem állt rendelkezésünkre mobil műszaki erődítési rendszer,** melyet néhány óra alatt tudtunk volna telepíteni, s a hatékony védelmünket szolgálta volna. Emiatt, sok esetben kényszerből, a tábor területén talált hulladék anyagokból kellett megépítenünk az őrtornyokat, tüzelőállásokat, s ellenőrző, áteresztő pontokat. Sajnos jelentős javulás nem következett be a fentiek vonatkozásában.

Mindezen tények indítottak arra, hogy a kutatásom tárgyává tegyem a Magyar Honvédség békefenntartó műveletekre kijelölt alegységeinek felkészítését, kiképzését.

Disszertációmban átfogó képet alkottam a békefenntartás múltjáról, jelenéről és tervezhető jövőjéről, egységes rendszerbe foglaltam a békefenntartói kiképzést és felkészítést, illetve rendszeresítésre javaslom a missziók biztonságát növelni képes korszerű, mobil, műszaki védelmi elemeket.

A téma aktualitásából adódóan, szükségesnek tartottam, hogy békefenntartó tevékenységet elhelyezzem a katonai műveletek rendszerében, valamint foglalkozzak a béketámogató műveletek kialakulása, történelmi fejlődése vizsgálatával egészen napjainkig. Törekedtem arra, hogy a történelmi áttekintés során a magyar részvételt kiemeljem, és kihangsúlyozzam. **Az értekezés támaszkodik a közel 30 éves, különböző csapatszinteken s missziókban szerzett tapasztalataimra, ismereteimre, felhasználja és összegzi az elvégzett kutatási eredményeimet.**

Kutatási célom, , hogy hasznosítható, s felhasználható ismereteket – egyfajta ajánlást – biztosítsak a Magyar Honvédségen belül mindazok számára, akik érdekeltek, érintettek a béketámogató, s ezen belül a békefenntartó műveletek előkészítésében s végrehajtásában.

Ezen ajánlások sorából kiemelem a missziós tapasztalatok elemzését, s javaslatokat teszek beépítésükre a felkészítés rendszerébe, valamint egy úgynevezett „tapasztalatgyűjtő” szervezet kialakítására.

Bemutatom, elemzem, értékelem a vizsgált időszakban folyó béketámogató műveleteket s azok várható jövőjét. Megvizsgálom a nemzetközi szerepvállalás átértékelődésének kérdéseit, a prioritások megváltozását.

Javaslatot teszek a műveletekben részt vevő erők célszerű átcsoportosítására, valamint az afganisztáni Magyar Tartományi Újjáépítési Csoport (Proventional Reconstruction Team – PRT) kiegészítő feladataira.

Kidolgoztam egy új, missziós felkészítési rendszert. **Elkészítettem** egy egységes kiképzési programot, valamint a felkészülést, s a misszió végrehajtását segítő „Békefenntartói kézikönyv” ajánlásával segítem a kiképzők s kiképzendők munkáját.

Végezetül **bemutatom a „Békefenntartó műveletek biztonságát szolgáló mobil, könnyűszerkezetes műszaki építményeket”**. **Ajánlást teszek** a Magyar Honvédségben történő rendszeresítésükre.

Elemzem s értékelem az építményrendszer különböző elemeinek használhatóságát a kiképzés során, valamint a különböző békefenntartó eljárásokban.

Javaslatot teszek a könnyűszerkezetes műszaki elemek alkalmazására a missziós felkészítés, felmérés, ellenőrzés folyamataiban, valamint a hadművelleti területen végzendő feladatok támogatásában.

Kutatási módszerek:

- A témához kapcsolódó szakirodalom, publikációk, a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség által kiadott szabályozók szintetizálása, elemzése, rendszerezése.
- A témához kapcsolódó vezetői tapasztalatok rendszerezése, kiértékelése, szövetségi kiadványok tanulmányozása, feldolgozása.
- Missziós parancsnoki tapasztalataim rendszerezése, összegzése, feldolgozása, következtetések levonása és az ezekre épülő ajánlások megfogalmazása.
- Munkahelyi viták, interjúk kezdeményezése, problémás területek feltérképezése, megoldási javaslatok kidolgozása.
- Többnemzeti (olasz, magyar és szlovén) békefenntartó alakulat (angolul: Multinational Land Forces – MLF) felállítása során összegyűjtött szervezetépítő tapasztalataim rendszerezése, feldolgozása, elemzése, kiértékelése.
- Külföldi forrásmunkák felkutatása, összegyűjtése, elemzése, értékelése, főbb következtetések levonása, és adaptálása a magyar missziós felkészítés rendszerének megújítása érdekében.

- Személyes részvétel külföldi missziós felkészítésben, a kiképzési programok tanulmányozása, következtetések levonása.
- Publikáltam a koszovói békefenntartásról, az iraki kiképzési tapasztalatokról, illetve a családtámogatási rendszerről.

Az elvégzett kutatómunka rövid leírása, az azokból levonható következtetések

Az értekezés első fejezetében bemutattam a békefenntartás helyét, és szerepét a nem háborús katonai műveletekben, **összefoglaltam** a béketámogató műveletek elveit.

Megfogalmaztam a békefenntartás definícióját, **bemutattam** a történetét, valamint az ENSZ jellemzőbb béketámogató műveleteit.

A fejezet feldolgozása során az alábbi következtetéseket vontam le:

A történeti elemzések megfelelő módon bizonyították a békefenntartás folyamatosan változó jellegét, amelyet a jelenleg folyó felkészítésben is célszerű kiterjeszteni.

A történeti áttekintés igazolta, hogy az alapvető békefenntartói eljárásmodok, mint például a lakosság evakuálása, járőrözés, tömegosztatás, átvizsgálás, kivizsgálás, ellenőrző pontok telepítése stb. az idő múlásával nem változott.

A második fejezetben a Magyar Honvédség jelenlegi szerepvállalását mutattam be a béketámogató műveletek végrehajtásában.

Megállapítottam, hogy a missziós szerepvállalás átértékelésének szükségessége bekövetkezett, megváltoztak a prioritások, hangsúlyeltolódás fedezhető fel a harcoló, béke kikényszerítő missziók irányába.

A fejezet feldolgozása után az alábbi következtetéseket vontam le:

Célszerű a balkáni misszió vonatkozásában a 2008. júliusától kivonásra tervezett Őr-és Biztosító Zászlóalj alegységeit más műveletre tervezni.

Az ISAF afganisztáni misszió vonatkozásában, a jelenleg szolgálatot teljesítő összlétszámból átcsoportosítás szükséges az új feladatokat végrehajtására.

Az afganisztáni misszió tervezett hosszabbítása esetén célszerű a PRT lakosságot támogató és segítő feladatkörét kiegészíteni.

Célszerű a missziók váltása időszakában a tapasztalatok rendszeres, szervezetszerű keretek között történő összegyűjtése, elemzése, értékelése és a következtetések bedolgozása a hatályban lévő szabályozókba, és érvényre juttatni a misszióra történő felkészítés és a végrehajtás során.

A harmadik fejezetben a békefenntartói kézikönyvtervezet, és a kiképzést szabályzó tervet ismertettem.

Bemutattam a békefenntartó feladatra kijelölt katonák és alegységek, valamint hallgatók felkészítését szolgáló kiképzési tervet, s indokoltam ennek szükségességét.

Kidolgoztam a missziós tevékenységet segítő kézikönyvet, s bemutatom ennek tervezetét.

A fejezet feldolgozása során az alábbi következtetéseket vontam le:

Megállapítható, hogy a kiképzés és felkészítés hiányosságainak a főbb problémái abból adódnak, hogy az eddigi szervezeti változások döntő többsége –megítélésem szerint– finansziális megfontolás alapján került végrehajtásra, amit bizonyított újabb és újabb szervezetek életképtelensége.

Sajnos megváltozott a felkészítés filozófiája, az életszerű gyakorlatok eltűnőben vannak, nincs egészséges merészség és kockázatvállalás a tervezésben, nincs a parancsnoknak „szabad keze” és elegendő eszköze a kivitelezésben.

A békefenntartói felkészítés megújításához szükségessé vált az 1994-ben jóváhagyott "Kézikönyv az ENSZ békefenntartói akcióiban résztvevő katonák és alegységek számára" című kiadvány aktualizálása, illetve cseréje.

A különböző katonai vezetési szinteken kiadott, eltérő formájú és tartalmú kiképzési tervek, intézkedések helyett célszerű egységes formában, tartalommal, és követelményrendszerrel kidolgozni a Békefenntartói kiképzési tervet. Ez a tematika mind a tanintézeti katonai hallgatók, mind a szerződéses állomány általános és speciális felkészítését szolgálhatja a békefenntartó műveletre.

A negyedik fejezetben „a mobil, könnyűszerkezetes műszaki elemek alkalmazása a békefenntartó műveletekben” címmel, elvégeztem a hagyományos műszaki létesítmények és a modern, mobil védelmi rendszer összehasonlítását, s elemeztem az újrafelhasználhatóság lehetőségeit.

Szemléltettem a mobil, könnyűszerkezetes műszaki védelmi rendszer elemeit, alkalmazhatóságukat, és védelmi képességeiket valóságos körülmények között végrehajtott hatásvizsgálatokon.

A fejezet kimunkálása során az alábbi következtetéseket vontam le:

Az újszerű feladatok, illetve eszközök megjelenése hatással van a műszaki támogatás erő- és eszközrendszerére, valamint a felkészítés módjára is.

Megítélésem szerint jelenleg a különböző misszióknál a védelmi rendszerek alacsony hatékonyságot mutatnak, ezért a műveletekben való eredményes részvételünket szinte már veszélyeztetik, ily módon hatással vannak katonáink biztonságára.

Mind szélesebb szakmai körben célszerű megismertetni az építményt, kiemelten a békefenntartói gyakorlaton (indokoltnak tartom a jelenleg ismert elemekből legalább néhány készletet legyártatni és megvásárolni).

Az EÁP-t és a hozzá tartozó elemeket legalább két helyen (tanintézet, csapattagozat) célszerű felépíteni, kiképzést kell folytatni a felhasználásával, hogy tapasztalatokat lehessen szerezni.

A javaslatok beérkezése, a szükséges változtatások megléte után meg kell határozni az egy „KÉSZLET” tartalmát.

A fejezeteket a **befejezés**, a kutatási eredményeim összefoglalása, az új tudományos értékű eredmények felsorolása, az ábrák és táblázatok valamint publikációim jegyzéke, s a felhasznált irodalom követi.

Kutatómunkám új tudományos értékű eredményének az alábbiakat tekintem:

1. Bizonyítottam, hogy a békefenntartó műveletekben részt vevő állomány által megszerzett tapasztalatok új szervezeti keretben történő elemzése, értékelése, a következtetések beépítése a felkészítésbe, integráns része a békefenntartói kiképzésnek.

2. Saját tapasztalataimra, valamint kutatási eredményeimre alapozva kimunkáltam a békefenntartásra kijelölt erők felkészítését szolgáló kiképzési tervet, amely biztosítja az egységes és magas szintű elméleti és gyakorlati felkészítését úgy a hallgatói, mint a szerződéses állománynak.

3. Kidolgoztam a „Békefenntartó kézikönyv” tervezetét, amely már magában foglalja a Magyar Honvédség szövetséges elkötelezettségéből fakadó feladatait, az új biztonsági kihívásokat és az újonnan megjelent fenyegetettségeket.

A kézikönyv összefoglalja a békefenntartás során követendő elveket, szabályokat, előírásokat, valamint az eddigi tapasztalatok alapján (a békefenntartó technikákat és

eljárásokat egybegyűjtve) gyakorlati útmutatást ad a békefenntartó missziókra felkészülők és felkészítők számára.

4. Bizonyítottam, hogy a mobil könnyűszerkezetes békefenntartó műszaki építmények rendszerbe állításával, új eszközcsoporttal bővíthet a Magyar Honvédség műszaki védelmi támogatási képessége. Ez jelentős mértékben növeli a missziós személyi állomány biztonságát, egyben lehetőséget ad a felkészítéskor arra, hogy a valóságos körülmények között alkalmazott eszközökön hajtsák végre a gyakorlást.

A kutatási eredmények gyakorlati felhasználhatósága

Az értekezés eredményei – véleményem szerint- a következő területeken hasznosíthatóak:

1. A Magyar Honvédség békefenntartó feladatra kijelölt erői felkészítése során. Olyan egységes, átfogó kiképzési terv kerülhet bevezetésre, amely figyelembe veszi a hazai gyakorlatot, lehetőségeket s követelményeket, de illeszkedik a NATO előírásokhoz is.

2. Az általam kimunkált „Kézikönyv a békefenntartó katonák részére” hasznos adalékként segítheti mind a parancsnoki, mind a beosztott állomány munkáját. Megismerteti az olvasóval a békefenntartás elveit, módjait, feladatait. A kiadvány eredménye még, hogy a békefenntartó technikákat és eljárásokat egybegyűjtve gyakorlati útmutatásokat ad békefenntartó missziókra felkészülők, és felkészítők számára.

3. Forrásanyagként használható a kiképzési terv és a kézikönyv is – a fent említett felkészítést elősegítendő – kiképzési szabályzatok, segédletek, oktatási anyagok elkészítésekor

4. A végrehajtó állomány speciális, realista felkészítését jelentősen növelné, korszerűsítené: a tapasztalatok rendszeres, szervezetszerű keretek között történő összegyűjtése, elemzése, értékelése és a következtetések bedolgozása a hatályban lévő szabályozókba.

5. Az általam rendszeresítésre javasolt műszaki építmény rendszerrel egy olyan könnyen elszállítható viszonylag rövid idő alatt telepíthető védelmi létesítményt nyerünk, amely béketámogató és humanitárius műveletekben valamint a terrorizmus elleni harcban használható, a feladatok biztonságos megoldását teszi lehetővé.

PUBLIKÁCIÓS JEGYZÉK

JEGYZET, SZAKCIKK, INTERJÚ

1. A koszovói misszió tapasztalatai a parancsnok szemével. Új Honvédségi Szemle, LVIII. évf. 2003/3.
2. A Magyar Honvédség hozzájárulása a nemzetközi béke és biztonság fenntartásához. Hallgatói Közlemények, XI. 2007/2.
3. A parancsnok és a stressz „kezelése”. Új Honvédségi Szemle, 2003/12.
4. Az Iraki Kiképző Misszió hátterében. Hallgatói Közlemények, XI. évf. 2007/2.

5. Egy éleslövészettel egybekötött zászlóalj harcászati gyakorlat tapasztalatai, valamint annak előkészítése és végrehajtása során felmerült gondok és problémák. Szárazföldi Csapatok, 1994. III. évf. 1.
6. Gondolatok a családtámogató rendszer céljáról és gyakorlati alkalmazásáról. Új Honvédségi Szemle, 2004/7.
7. Magyar katonák nemzetközi missziókban. Új Honvédségi Szemle, 2003/2.
8. Látogatás egy amerikai hk. zászlóaljnál (a végrehajtott harcászati gyakorlat elemzése). Szárazföldi Csapatok, 1994. III. évf. 2.

MEGJELENÉS ALATT

1. Egy koszovói látogatás tapasztalatai (Tervezett megjelenés: ZMNE Hallgatói Közleményekben)
2. Szimulációs rendszerek, trenazsőrök a kiképzés szolgálatában (Tervezett megjelenés: ZMNE Hallgatói Közleményekben)
3. The military engagement of multinational units in the interest of the European safety and defense ability enhancement (Tervezett megjelenés: A Hadmérnök című tudományos lapban)
4. The terrorism as a new challenge to impact on the training of the Army forces (Tervezett megjelenés: ZMNE Egyetemi Közlemények angol nyelvű kiadásában)

EGYÉB

1. Hozzászólás: A nemzetközi terrorizmus elleni védelmi fokozatok tartalma (konferenciaanyag angol, magyar nyelvű). Nemzetközi Tudományos Konferencia 2002. 11. 14. ZMNE, Budapest, ZMNE Egyetemi Közlemények 2003. 7. évf. 4.
2. Hozzászólás: Alert level of protection against international terrorism. (konferenciaanyag angol nyelvű). Nemzetközi Tudományos Konferencia 2002. 11. 14. www.zmne.hu/doktori_iskolák/hadtudományi_doktori_iskola/terrorizmus_publicációk_angol nyelvű_2002
3. Hozzászólás: A terrorizmus elleni küzdelem, valamint az új nemzetközi kihívások hatása a csapatok kiképzésére. Nemzetközi Tudományos Konferencia 2007. november.
4. A téli időjárási viszonyok között végrehajtott harc s az azzal kapcsolatos tevékenységre való felkészülés, felkészítés. Jegyzet az 5. Bocskai István gl. dd. alegység-parancsnoki állománya részére. Kiadó 5. Bocskai István gl. dd., Debrecen, 1993..

Szakmai-tudományos önéletrajz

Papp Gyula nyá. ezredes

Születési hely, idő: Békéscsaba, 1957. 08. 07.

Nős, felesége pedagógus,

2 leány és 1 fiúgyermek édesapja

Szakmai pályafutás:

1979 Szakaszparancsnok (Szabadszállás)
1980 Századparancsnok (Szabadszállás)
1983 Harckocsi zászlóalj Törzsfőnök (Szabadszállás)
1984 Harckocsi zászlóalj Parancsnok (Szabadszállás)
1989 Hadműveleti főtitzt, 1. Hadtestparancsnokság (Tata)
1990 Kiképző főtitzt, 5. Gépesített lövész dandár (Mezőtúr)
1991 Kiképző főtitzt, 5. Gépesített lövész dandár (Debrecen)
1992 Törzsfőnök helyettes, 5. Gépesített lövészdandár (Debrecen)
1993 Parancsnok-helyettes, 5. Gépesített lövészdandár (Debrecen)
1999 Őr és Biztosító Kontingens parancsnok (Kosovo)
2000 Parancsnok-helyettes, 5. Gépesített lövészdandár (Debrecen)
2004 Parancsnok-helyettes MH Műveletirányító Központ
2005 Főcsoportfőnök helyettes, HM HVK Műveleti Főcsoportfőnökség
2007 május 01- től nyugállományú

Külszolgálat:

1999- 2000. Koszovó I. KFOR parancsnok (9 hónap)
2005. Irak, Iraki Hadsereg Parancsnokság kiképzési főnök (6 hónap)

Előléptetések:

1979 Hadnagy
1983 Főhadnagy
1985 Százados
1991 Őrnagy
1995 Alezredes
2002 Ezredes

Iskolai végzettség:

1975- 79 Kossuth Lajos Katonai Főiskola
1983 Zászlóalj parancsnoki tanfolyam
1986-89 Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem
1995 Angol nyelvtanfolyam
1998 Biztonságtechnikai tanfolyam
1999 Angol nyelvtanfolyam (Kanada)
2006 ECDL tanfolyam

Nyelvek:

Orosz, középfok
Angol középfok (STANAG 2333)

Tudományos tevékenység:

Végzős PhD hallgató a békefenntartó műveletekre való felkészítés- kiképzés témakörben

Nemzetközi elismerések:

2000-ben valamint 2005-ben NATO főtitkári érdemérem a koszovói, iraki nemzetközi műveletekben való részvételért.
2005-ben az Iraki Szárazföldi Csapatok Parancsnokának, a jelenlegi Honvédelmi Miniszternek az elismerése.

Egyéb elismerések:

Árvízvédelemért, békefenntartásért, véradásért történő elismerések.
2003. Debrecen Megyei Jogú Város alternatív Pro Urbe díjazottja
2004. Debrecen Város Mecénása díj kitüntetettje, a képzőművészetet, sport és kulturális eseményeket, valamint a rászorulókat támogató tevékenységéért